T015 BD VI 202-Q10-P45 A Nan Tổng Trì-Kinh Hiền Ngu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH HIEÀN NGU QUYEÅN 10

Phaåm 45: A-NAN TOÅNG TRÌ Toâi nghe nhö theá naøy: Thuôû noï, Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø caùc Tyø-kheo ñeàu sinh loøng nghi vaán veà A-nan: "A-nan voán taïo haïnh gì maø nay ñöôïc toång trì? Nghe Ñöùc Phaät noùi ra moät lôøi thì nhôù maõi khoâng queân". Hoï ñeàu ñeán choã Phaät baïch: –Baïch Theá Toân, A-nan ñôøi tröôùc taïo phöôùc ñöùc gì maø ñöôïc voâ löôïng toång trì nhö vaäy? Cuùi xin Theá Toân chæ baøy cho chuùng con ñöôïc roõ. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Haõy laéng nghe cho kyõ, Ta seõ noùi veà phöôùc ñöùc toång trì cuûa A-nan. Veà ñôøi quaù khöù voâ löôïng kieáp a-taêng-kyø, luùc baáy giôø coù moät vò Tyø-kheo nuoâi moät chuù Sa-di, haøng ngaøy daïy Sa-di tuïng kinh theo thôøi khoùa. Neáu chuù tuïng kinh ñaày ñuû thì oâng vui veû, neáu tuïng khoâng ñaày ñuû thì oâng buoàn vaø quôû traùch. Khi ñoù vò Sa-di thöôøng oâm loøng buoàn raàu veà vieäc tuïng kinh ñaày ñuû vaø thieáu thöùc aên. Bôûi vì khi ñi khaát thöïc ñöôïc thöùc aên mau thì trôû veà tuïng kinh ñaày ñuû, neáu khaát thöïc chaäm thì trôû veà tuïng kinh khoâng ñuû. Tuïng kinh khoâng ñuû thì bò traùch moùc, loøng buoàn raàu khoùc loùc maø ñi. Khi ñoù coù moät vò tröôûng giaû troâng thaáy chuù Sa-di khoùc, lieàn ñeán hoûi: "Vì sao chuù buoàn raàu khoùc nhö theá?" Sa-di ñaùp: "Tröôûng giaû neân bieát, thaày toâi raát nghieâm khaéc, baûo toâi haøng ngaøy tuïng kinh ñònh haïn theo thôøi khoùa, neáu tuïng kinh ñuû thì oâng vui, neáu tuïng khoâng ñuû thì oâng quôû traùch. Vì toâi ñi khaát thöïc ñöôïc mau thì veà tuïng kinh ñuû, neáu hoâm naøo khaát thöïc ñöôïc chaäm thì trôû veà tuïng kinh khoâng ñuû. Neáu thôøi khoùa tuïng kinh khoâng chu ñaùo thì bò quôû traùch. Vì theá cho neân toâi buoàn." Khi ñoù vò tröôûng giaû noùi vôùi chuù Sa-di: "Töø nay trôû ñi haõy ñi thaúng ñeán nhaø toâi, toâi xin cuùng döôøng thöùc aên, thöùc uoáng, khoûi phaûi lo nöõa, cöù vieäc chuyeân taâm tuïng kinh tu hoïc." Khi ñoù chuù Sa-di nghe noùi roài lieàn ñöôïc chuyeân taâm sieâng naêng tu hoïc, thôøi khoùa haøng ngaøy ñaày ñuû, thaày troø ñeàu vui möøng. Ñöùc Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Vò thaày thuôû ñoù laø Ñöùc Phaät Ñònh Quang, coøn chuù Sa-di laø tieàn thaân cuûa Ta, vò tröôûng giaû cuùng döôøng côm, nay laø A-nan ñaáy. Do ñôøi quaù khöù taïo haïnh laønh nhö theá neân kieáp naøy ñöôïc toång trì, khoâng coù queân maát. Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe Phaät noùi roài vui möøng tín thoï ñaûnh leã phuïng haønh. Phaåm 46: ÖU-BAØ-TÖ Toâi nghe nhö theá naøy: Thuôû noï, Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Luùc ñoù nöôùc La-duyeät-kyø coù hai anh em ngöôøi laùi buoân cuøng ôû moät nôi. Ngöôøi anh caàu hoân con gaùi cuûa vò tröôûng giaû nhöng coâ aáy haõy coøn ít tuoåi chöa coù theå xuaát giaù ñöôïc. Khi ñoù ngöôøi anh cuøng vôùi nhöõng ngöôøi thöông buoân ñi ñeán nöôùc khaùc buoân baùn traûi qua maáy naêm chöa thaáy trôû veà. Coâ gaùi aáy ñaõ lôùn coù theå laáy choàng, vò tröôûng giaû beøn noùi vôùi ngöôøi em:

–Anh cuûa chuù ñaõ ñi xa, coù leõ cheát ñaém ngoaøi bieån neân khoâng thaáy troû veà, nay chuù haõy cöôùi ngöôøi con gaùi cuûa toâi cuõng ñöôïc. Ngöôøi em noùi: –Vieäc ñoù ñaâu ñöôïc, anh toâi coøn soáng, toâi ñaâu daùm laøm chuyeän traùi ngöôïc nhö vaäy. Vò tröôûng giaû cöù noùi nhö vaäy maõi, ngöôøi em vaãn kieân quyeát, chöa töøng xoay chuyeån. Vò tröôûng giaû baát ñaéc dó giaû maïo vieát moät böùc thö, nhôø ngöôøi thöông buoân khaùc mang ñeán baùo cho ngöôøi em hay laø ngöôøi anh ñaõ cheát roài. Ngöôøi em nghe tin anh cheát raát laø kinh ngaïc ñau buoàn. Vò tröôûng giaû laïi ñeán noùi: –Anh cuûa chuù ñaõ cheát roài, con gaùi cuûa toâi phaûi laøm sao baây giôø? Neáu chuù khoâng chòu cöôùi noù thì haõy neân suy nghó tìm caùch khaùc. Ngöôøi em bò eùp böùc quaù ñaønh cöôùi ngöôøi con gaùi cuûa tröôûng giaû. Hai ngöôøi soáng vôùi nhau, traûi qua moät thôøi gian coâ gaùi beøn thoï thai, ñuùng luùc ñoù thì ngöôøi anh ñi buoân baùn töø nöôùc khaùc trôû veà. Ngöôøi em nghe tin anh veà nöôùc, loøng buoàn raàu lo sôï, chaïy troán ñeán nöôùc Xaù-veä baët toâng tích. Sau naøy caùc baïn thaân khaùm nghieäm thai phuï môùi bieát laø coâ naøy bò saåy thai töø laâu. Noùi veà ngöôøi em chaïy troán qua nöôùc Xaù-veä laàn laàn ñi ñeán choã Ñöùc Phaät ôû, vì buoàn raàu xaáu hoå, böùc baùch chaøng xin Theá Toân ñöôïc xuaát gia. Ñöùc Phaät bieát nhaân duyeân lieàn nhaän lôøi. Nhôø aân ñöùc cuûa Phaät, chaøng trôû thaønh moät Sa-moân teân Öu-baø-tö, phuïng trì luaät haïnh sieâng naêng khoâng giaûi ñaõi, khoâng bao laâu chöùng quaû A-la- haùn ñaày ñuû Luïc thoâng chöùng trí. Khi ñoù ngöôøi anh veà ñeán nhaø môùi bieát em ñaõ laáy ngöôøi vôï chöa cöôùi cuûa mình, trong loøng phaãn uaát, muoán tìm kieám ñeå gieát. Anh ta tìm kieám hoûi thaêm, coù ngöôøi maùch baûo laø ngöôøi em ñaõ ñeán nöôùc Xaù-veä. Do loøng saân haän, ngöôøi anh lieàn truøng moä: “Ai coù theå laáy ñöôïc ñaàu em trai toâi, thì toâi seõ troïng thöôûng naêm traêm löôïng vaøng”. Coù moät ngöôøi nhaän lôøi: –Toâi coù theå laáy ñöôïc ñaàu cuûa anh ta. Ngöôøi anh lieàn laáy vaøng ñöa cho ngöôøi nhaän lôøi gieát thueâ. Anh naøy laàn moø daàn daàn ñeán nöôùc Xaù-veä vaø gaëp ñöôïc ngöôøi em ñoù ñang toïa thieàn. Baáy giôø ngöôøi gieát thueâ khôûi sinh loøng töø nghó nhö vaày: “Ta laøm sao coù theå gieát moät vò Tyø-kheo? Giaû söû ta khoâng gieát thì laøm sao laáy ñöôïc soá vaøng naøy?” Nghó theá roài giöông cung ñònh baén, ñang luùc giöông cung baén vò Tyø-kheo ñoù thì muõi teân lao tôùi truùng phaûi ngöôøi anh. Ngöôøi anh do oâm loøng saân haän maø cheát neân sau thoï thaân thaønh con raén ñoäc chui soáng ôû trong keït cöûa coáng, vì taâm ñoäc chöa döùt coøn muoán chôø thôøi cô caén cheát baùo thuø. Nhöng khoâng may caùnh cöûa luùc ñoùng luùc môû bò caùnh coáng kheùp keït laïi maø cheát. Tuy ñaõ cheát moät laàn nöõa maø loøng uaát haän vaãn chöa nguoâi laïi nguyeän sinh laøm con truøng nhoû thaät ñoäc ôû ngay trong gian phoøng cuûa Tyø-kheo Öu-baø-tö. Chôø luùc Öu-baø-tö ngoài thieàn boø leân noùc thaát ñeå rôùt xuoáng treân ñænh ñaàu caén cheát Tyø-kheo Öu-baø-tö. Do noïc truøng quaù ñoäc neân ñaõ ñoát cheát Tyø- kheo Öu-baø-tö. Baáy giôø ngaøi Xaù-lôïi-phaát bieát ñöôïc vieäc naøy, ñi ñeán choã Ñöùc Phaät baïch: –Tyø-kheo Öu-baø-tö kia, voán taïo nghieäp duyeân gì, kieáp naøy tu ñaéc ñaïo maø coøn bò truøng ñoäc caén cheát nhö theá? Cuùi mong Theá Toân noùi baøy cho chuùng con

ñöôïc bieát nguyeân do. Ñöùc Phaät baûo: –Naøy Xaù-lôïi-phaát, oâng haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì oâng maø noùi roõ raøng ñaày ñuû. ÔÛ ñôøi quaù khöù voâ soá kieáp coù moät vò Bích-chi-phaät xuaát hieän ra ñôøi, soáng trong nuùi röøng. Khi ñoù coù moät ngöôøi thôï saên thöôøng duøng baãy ñeå baét caàm thuù thì vò Bích-chi- phaät naøy hay laøm kinh sôï cho caàm thuù chaïy, khoâng cho thôï saên baét ñöôïc, oâng beøn noåi

giaän lieàn duøng teân coù taåm ñoäc baén cheát vò Bích-chi-phaät. Luùc ñoù vò Bích-chi-phaät khôûi loøng thöông xoùt ngöôøi thôï saên, muoán khieán cho oâng caûi hoái môùi hieän thaàn tuùc bay treân hö khoâng, co duoãi thaân hình to nhoû, luùc aån luùc hieän thaàn tuùc töï taïi nhö theá. Khi aáy ngöôøi thôï saên thaáy vò Bích-chi-phaät hieån hieän thaàn thoâng nhö theá trong loøng kính ngöôõng, sôï haõi töï traùch mình, thaønh taâm taï loãi caàu xin saùm hoái. Khi ñoù, ñöùc Bích-chi-phaät hoan hyû cho saùm hoái roài, nhöng ngöôøi thôï saên aáy ñi veà nhaø (do gaây toäi) bò truøng ñoäc caén cheát. Sau khi maïng chung, oâng bò ñoïa ñòa nguïc, sau khi ra khoûi ñòa nguïc, sinh laøm ngöôøi phaûi bò truøng ñoäc caén cheát nhö theá trong naêm traêm kieáp. Maõi cho ñeán kieáp naøy, tuy ñaéc quaû A-la-haùn, vaãn coøn phaûi bò truøng ñoäc caén cheát. Do coù taâm saùm hoái phaùt theä nguyeän: Xin khieán cho toâi kieáp sau sinh ra ñöôïc gaëp Thaùnh hieàn vaø tu ñöôïc thaàn tuùc neân ngaøy nay ñöôïc gaëp Ta nhôø hieåu ñöôïc ñaïo phaùp. Baáy giôø ngaøi Xaù-lôïi-phaát vaø caû chuùng hoäi nghe Ñöùc Phaät noùi roài, vui möøng ñaûnh leã phuïng haønh.
Phaåm 47: CON LÔÕ TAY GIEÁT CHA Toâi nghe nhö theá naøy: Thuôû noï, Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Khi ñoù coù moät oâng laõo, vôï maát sôùm, soáng moät mình vôùi moät ñöùa con trai, raát laø ngheøo khoán khoâng coù cuûa caûi chi caû. Töï giaùc ngoä cuoäc ñôøi laø voâ thöôøng muoán xuaát gia, oâng lieàn ñi ñeán nôi Phaät ngöï caàu xin nhaäp ñaïo. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân thöông xoùt, nhaän cho xuaát gia. Khi ngöôøi cha ñöôïc laøm Tyø-kheo thì ngöôøi con haõy coøn raát nhoû môùi chæ laøm Sa-di. Hoï thöôøng cuøng nhau ñi vaøo trong thoân xoùm khaát thöïc, sau ñoù môùi trôû veà truï xöù. Moät hoâm hoï cuøng ñi ñeán moät thoân raát xa ñeå khaát thöïc vaø khi quay trôû veà truï xöù thì trôøi ñaõ saäp toái. Ngöôøi cha giaø neân ñi boä chaäm chaïp, ngöôøi con vì sôï thuù röøng truøng ñoäc neân naém dìu cha ñi voäi vaõ, khoâng ngôø vaáp ngaõ xuoáng ñaát, ñaäp ñaàu vaøo taûng ñaù cheát maát. Sau khi ngöôøi cha (vò Tyø-kheo giaø) cheát, ngöôøi con (chuù Sa-di) moät mình trôû veà nôi Ñöùc Phaät ngöï. Khi ñoù caùc thaày Tyø-kheo hoûi chuù Sa-di: –Sôùm mai con cuøng thaày ñi vaøo thoân khaát thöïc, baây giôø thaày con ñaâu khoâng thaáy veà? Chuù Sa-di ñaùp: –Con cuøng thaày ñi ñeán moät thoân xa kia khaát thöïc, trôû veà thì trôøi toái, thaày con ñi chaäm chaïp, luùc ñoù vì con sôï neân ñaõ thuùc giuïc khieán thaày con vaáp phaûi ñaù ngaõ va ñaàu maø cheát roài. Luùc aáy caùc thaày Tyø-kheo quôû traùch chuù Sa-di: –Con laø ngöôøi ñaïi aùc, mang toäi gieát cha, gieát thaày. Caùc thaày Tyø-kheo lieàn ñem chuyeän aáy baïch vôùi Phaät. Ñöùc Phaät baûo: –Vò thaày Tyø-kheo giaø naøy tuy cheát nhöng khoâng phaûi do Sa-di coù yù aùc. Ñöùc Phaät lieàn hoûi Sa-di: –Con coù yù gieát thaày con khoâng? Sa-di ñaùp: –Con thaät tình chæ giuïc thaày con, chöù khoâng coù yù aùc

maø gieát thaày con. Ñöùc Phaät noùi: –Nhö lôøi con noùi, Ta ñaõ bieát taâm con khoâng coù yù aùc, ôû thôøi quaù khöù cuõng laïi nhö vaäy, khoâng coù yù aùc maø gieát haïi laãn nhau.

Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe Ñöùc Phaät noùi lôøi aáy roài, ñoàng baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, ôû thôøi quaù khöù, hai cha con ngöôøi naøy coù nhaân duyeân gì maø gieát haïi laãn nhau. Xin Ñöùc Theá Toân keå laïi cho chuùng con ñöôïc bieát. Ñöùc Phaät baûo: –Caùc oâng haõy laéng nghe! Ta seõ vì caùc oâng maø noùi. Trong thôøi quaù khöù caùch ñaây voâ löôïng kieáp a-taêng-kyø, hai cha con ngöôøi naøy cuøng ôû moät nôi. Khi ñoù ngöôøi cha beänh naëng ñang naèm nguû thì coù raát nhieàu ruoài nhaëng bay tôùi caén, ngöôøi cha baûo con ngoài canh ñuoåi ruoài nhaëng ñeå nguû nghæ ñöôïc yeân. Khi aáy ngöôøi con ñuoåi maõi maø ruoài nhaëng cöù bay tôùi hoaøi. Ngöôøi con giaän quaù caàm caây gaäy lôùn nhaém ngay con ruoài maø ñaäp, luùc ñoù ruoài nhaëng bay laïi bu vaøo traùn ngöôøi cha, ngöôøi con duøng gaäy ñaäp ngay töùc khaéc, ngöôøi cha bò vôõ traùn maø cheát, luùc ñoù ñöùa con cuõng khoâng coù chuû taâm gieát cha. Caùc Tyø-kheo neân bieát, ngöôøi cha thuôû ñoù nay chính laø chuù Sa-di naøy, coøn ñöùa con caàm gaäy ñaäp vaøo traùn ngöôøi cha nay chính laø vò Tyø-kheo giaø vaäy. Do thôøi quaù khöù khoâng coù taâm aùc duøng gaäy ñaäp cha, nhöng nay vaãn phaûi traû baùo, cuõng khoâng phaûi coá gieát. Töø ñoù chuù Sa-di sieâng naêng tu hoïc, khoâng daùm giaûi ñaõi, khoâng bao laâu ñaéc quaû A- la-haùn. Baáy giôø caùc vò Tyø-kheo nghe Ñöùc Phaät noùi xong, taâm ñeàu tin hieåu hoan hyû phuïng haønh. Phaåm 48: OÂNG TU-ÑAÏT LAØM TINH XAÙ

Toâi nghe nhö theá naøy: Thuôû noï, Ñöùc Phaät ôû trong khu vöôøn Truùc, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø nöôùc Xaù- veä cuûa vua Ba-tö-naëc coù moät vò ñaïi thaàn teân Tu-ñaït, nhaø raát giaøu coù, cuûa caûi nhieàu voâ haïn, ham laøm vieäc boá thí giuùp ñôõ ngöôøi ngheøo thieáu vaø ngöôøi giaø caû coâ ñôn. Do nhaân haïnh ñoù, ngöôøi thôøi baáy giôø goïi oâng laø Caáp Coâ Ñoäc. Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc sinh ñöôïc baûy ngöôøi con trai ñeàu ñaõ lôùn caû vaø ñaõ cöôùi vôï cho saùu caäu, chæ coøn caäu thöù baûy, töôùng maïo ñoan chaùnh laï thöôøng neân oâng yeâu meán nghieâng naëng caäu uùt nhieàu hôn, muoán tìm moät coâ gaùi dung nhan xinh ñeïp, ñöùc haïnh chu toaøn ñeå cöôùi cho con trai uùt. OÂng noùi vôùi caùc Baø-la-moân: –Ai coù con gaùi töôùng maïo xinh ñeïp, toâi seõ hoûi laøm vôï cho con trai uùt cuûa toâi. Caùc vò Baø-la-moân beøn tìm kieám, hoï laàn laàn ñi haønh khaát ñeán trong thaønh Vöông xaù. Trong thaønh naøy coù moät vò ñaïi thaàn teân Hoä Di giaøu coù voâ cuøng laïi coù loøng tin kính Tam baûo. Nhöõng Baø-la-moân naøy ñi ñeán töøng nhaø khaát thöïc, theo quoác phaùp nöôùc naøy, ngöôøi boá thí phaûi sai ngöôøi ñoàng nöõ caàm ñoà vaät ra ñeå boá thí. Tröôûng giaû Hoä Di coù moät coâ con gaùi dung maïo ñoan chaùnh, nhan saéc xinh ñeïp laï thöôøng, coâ gaùi naøy caàm thöùc aên ra boá thí cho Baø-la-moân. OÂng vöøa troâng thaáy, taâm raát vui möøng, töï nghó: “Ngöôøi maø ta tìm kieám hoâm nay ñaõ gaëp ñöôïc roài”, lieàn hoûi coâ gaùi: –Coù ngöôøi naøo ñaõ caàu hoân vôùi coâ chöa? Coâ gaùi ñaùp: –Daï chöa! OÂng laïi hoûi coâ gaùi: –Cha coâ coøn soáng khoâng? Coâ gaùi ñaùp: –Thöa, coøn soáng!

Vò Baø-la-moân noùi: –Xin ñöôïc môøi oâng ra ñaây, toâi muoán gaëp vaø coù vieäc caàn baøn. Khi ñoù ngöôøi con gaùi ñi vaøo trong nhaø thöa vôùi cha: –Beân ngoaøi coù moät ngöôøi aên xin muoán xin gaëp cha. Ngöôøi cha beøn ñi ra. Baáy giôø vò Baø-la-moân hoûi thaêm veà sinh hoaït, aên ôû... vaø noùi: –ÔÛ nöôùc Xaù-veä coù moät vò ñaïi thaàn teân laø Tu-ñaït laøm quan, oâng coù bieát khoâng? Ñaùp: –Toâi chöa thaáy chæ coù nghe teân oâng ta. Vò Baø-la-moân noùi: –OÂng laø moät ngöôøi raát giaøu coù ôû nöôùc Xaù-veä. OÂng ta coù moät caäu con trai uùt, töôùng maïo ñoan chaùnh, thoâng minh möu löôïc hôn ngöôøi, oâng ta muoán caàu hoân con gaùi oâng cho con trai uùt, oâng coù vui loøng khoâng? Ñaùp: –Vui loøng. Baáy giôø gaëp ñöôïc moät ngöôøi laùi buoân muoán ñi ñeán nöôùc Xaù-veä, vò Baø-la-moân beøn vieát thö nhôø göûi cho oâng Tu-ñaït, trình baøy ñaày ñuû moïi vieäc cho oâng nghe. OÂng Tu-ñaït raát vui möøng lieàn ñi vaøo cung taâu vua xin nghæ chaàu vaøi hoâm ñeå cöôùi vôï cho con trai. Vua lieàn ñoàng yù. OÂng chôû nhieàu chaâu baùu ñeán thaønh Vöông xaù, trong luùc ñi ñöôøng, oâng ban phaùt cho ngöôøi ngheøo thieáu, maõi cho ñeán thaønh Vöông xaù, nhaø cuûa oâng Hoä Di, ñeå cho con trai cöôùi vôï. Tröôûng giaû Hoä Di vui möøng ra ngheânh ñoùn, oâng saép xeáp trang trí nhaø cöûa, baøy bieän thöùc aên ñeå ñaõi hoï ñaøng trai. OÂng Tu-ñaït nghó: “Nay vò tröôûng giaû naøy baøy bieän caùc ñoà cuùng döôøng muoán laøm vieäc gì theá? Coù leõ saép thænh quoác vöông, thaùi töû, ñaïi thaàn, tröôûng giaû, cö só, thaân thích ñeán laøm leã hoân nhaân sao maø baøy tieäc lôùn döõ vaäy?” Suy nghó maõi maø khoâng theå töï bieát, beøn hoûi: –Thöa tröôûng giaû, hoâm nay coù vieäc gì maø ôû ñaây baøy tieäc chuaån bò caùc thöù nhieàu nhö theá? Coù leõ ngaøi muoán thænh quoác vöông, thaùi töû, ñaïi thaàn chaêng? Ñaùp: –Khoâng phaûi. Tu-ñaït laïi hoûi: –Ngaøi muoán môøi thaân thuoäc ñeán döï leã cöôùi chaêng? Ñaùp: –Cuõng khoâng phaûi. Tu-ñaït laïi hoûi: –Vaäy ngaøi ñònh laøm gì theá? Ñaùp: –Toâi chuaån bò thænh Phaät vaø chö Tyø-kheo Taêng. Khi ñoù oâng Tu-ñaït nghe noùi danh hieäu Phaät vaø Taêng, boãng caûm thaáy loâng toùc döïng ngöôïc nhö coù ñöôïc moät ñieàm laï gì vaäy, taâm tình vui veû, oâng hoûi theâm: –Theá naøo goïi laø Phaät? Xin haõy giaûi thích nghóa aáy cho toâi roõ. Tröôûng giaû Hoä Di noùi: –OÂng chöa nghe sao? Ñoù laø thaùi töû Taát-ñaït-ña, con cuûa vua Tònh Phaïn, ngaøy thaùi töû sinh ra, trôøi giaùng xuoáng ñieàm laønh, coù ba möôi hai töôùng toát, taùm möôi veû ñeïp, coù vaïn vò thaàn thò veä, vöøa sinh ra ñaõ ñi baûy böôùc, moät tay chæ trôøi moät tay chæ ñaát maø noùi: “Thieân thöôïng thieân haï duy ngaõ vi toân”. Thaày töôùng xem, noùi raèng neáu ôû taïi gia thì laøm Chuyeån luaân vöông cai trò boán chaâu thieân haï. Khi lôùn leân, thaùi töû thaáy chuùng sinh coù boán

töôùng sinh giaø beänh cheát. Khoâng thích ôû taïi gia maø ñi xuaát gia tìm ñaïo, traûi qua saùu naêm khoå haïnh, ñaït ñöôïc Nhaát thieát trí, döùt heát keát söû thaønh Phaät, haøng phuïc taùm möôi öùc vaïn ma quaân, hieäu laø Naêng Nhaân, coù möôøi löïc voâ uùy, möôøi taùm phaùp baát coäng, quang minh choùi saùng, soi thaáu ba coõi neân goïi laø Phaät. OÂng Tu-ñaït hoûi: –Theá naøo goïi laø Taêng? Tröôûng giaû Hoä Di ñaùp: –Sau khi thaønh Phaät roài, Phaïm thieân cung thænh Ñöùc Phaät chuyeån phaùp luaân. Ñöùc Phaät nhaän lôøi ñeán nöôùc Ba-la-naïi taïi khu Loäc

uyeån thuyeát phaùp Töù dieäu ñeá cho naêm anh em Caâu-laân (Kieàu-traàn-nhö) döùt saïch laäu taän, thaønh vò Sa-moân ñaày ñuû Luïc thoâng, Töù nhö yù tuùc, Thaát giaùc chi, Baùt chaùnh ñaïo. Treân hö khoâng coù taùm vaïn chö Thieân ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Voâ löôïng trôøi ngöôøi phaùt taâm Voâ thöôïng Boà-ñeà. Keá tieáp ñoä cho anh em oâng Uaát-beä Ca-dieáp moät ngaøn ngöôøi, döùt ñöôïc laäu taän yù giaûi thoaùt nhö naêm anh em Kieàu- traàn-nhö. Keá ñeán tieáp ñoä ñoà chuùng cuûa Xaù-lôïi-phaát, Muïc-kieàn-lieân naêm traêm ngöôøi ñöôïc chöùng quaû A-la-haùn. Nhöõng vò aáy thaàn tuùc töï taïi, hay vì chuùng sinh laøm ruoäng phöôùc ñieàn, neân goïi laø Taêng. OÂng Tu-ñaït nghe noùi vieäc hay nhö vaäy raát vui möøng caûm nieäm kính tin, mong cho trôøi mau saùng ñeå ñi ñeán gaëp Phaät. Vì loøng thaønh neân coù thaàn öùng thaáy maët ñaát toû saùng nhö ban ngaøy, beøn ñi ñeán thaønh La-duyeät-kyø. Coång thaønh coù ba giôø môû cöûa; ñaàu ñeâm, giöõa ñeâm vaø cuoái ñeâm goïi laø ba thôøi. Giöõa ñeâm ñi ra khoûi cöûa thaáy coù Thieân töï Tu-ñaït lieàn leã baùi, boãng queân nhôù ñeán Phaät, taâm töï toái taêm, beøn nghó: “Baây giôø ñeâm toái, neáu ta ñi ñeâm sôï gaëp phaûi aùc quyû, thuù döõ laøm haïi”, ñònh trôû vaøo thaønh chôø saùng mai môùi ñi. Tröôùc ñoù oâng coù moät ngöôøi baïn thaân maïng chung sinh leân coõi trôøi Töù Thieân vöông, thaáy oâng hoái haän muoán trôû veà lieàn xuoáng noùi raèng: –Cö só chôù coù hoái haän, oâng haõy ñi ñeán gaëp Phaät seõ ñöôïc lôïi ích voâ löôïng, nay oâng ñöôïc traêm xe chaâu baùu cuõng khoâng baèng oâng caát moät böôùc chaân ñeán gaëp Ñöùc Theá Toân, ñöôïc lôïi ích coøn hôn theá nöõa. Cö só oâng chôù neân hoái haän! Cö só, oâng haõy ñi ñi ñöøng coù hoái haän! Chính nhö nay oâng coù ñöôïc chaâu Dieâm-phuø-ñeà ñaày caû chaâu baùu cuõng khoâng baèng caát böôùc chaân ñi ñeán gaëp Ñöùc Theá Toân, ñöôïc lôïi ích raát lôùn. Cö só, oâng haõy ñi ñöøng coù hoái nöõa! Chính nhö nay oâng ñöôïc boán thieân haï ñaày caû chaâu baùu, cuõng khoâng baèng caát böôùc ñeán gaëp Theá Toân, ñöôïc lôïi ích coøn hôn ñoù nöõa, coøn ñöôïc lôïi ích gaáp traêm ngaøn vaïn laàn. OÂng Tu-ñaït nghe vò trôøi noùi lôøi ñoù roài caøng theâm vui möøng, caûm kính Ñöùc Theá Toân, boùng toái lieàn tieâu, aùnh saùng trôû laïi, tìm ñöôøng ñi ñeán choã Theá Toân. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân bieát oâng Tu-ñaït ñeán neân ñi ra ngoaøi kinh haønh. Luùc ñoù oâng Tu-ñaït troâng thaáy Theá Toân saùng choùi cuõng nhö nuùi vaøng, töôùng haûo dung maïo uy nghieâm coøn hôn oâng Hoä Di noùi gaáp vaïn laàn, troâng thaáy trong loøng vui veû, oâng chöa bieát leã phaùp, neân hoûi thaúng Theá Toân: –Thöa Cuø-ñaøm, choã ôû nhö theá naøo? Ñöùc Theá Toân lieàn môøi oâng ngoài. Khi aáy trôøi Thuû-ñaø-hoäi troâng thaáy oâng Tu-ñaït, tuy gaëp Theá Toân nhöng khoâng bieát phaùp leã baùi cuùng döôøng neân môùi hoùa laøm boán ngöôøi saép haøng ñi ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, quyø hoûi thaêm veà choã ôû, roài ñi quanh beân phaûi ba voøng, ñöùng laïi moät beân. Luùc ñoù oâng Tu-ñaït thaáy hoï laøm nhö vaäy raát ñoãi ngaïc nhieân, töï nghó: “Pheùp cung kính phaûi laøm nhö theá”, lieàn rôøi choã ngoài ñöùng daäy, kính leã nhö nhöõng ngöôøi kia, hoûi thaêm veà sinh hoaït cuûa Theá Toân, roài ñi nhieãu beân phaûi ba voøng

ñöùng qua moät beân. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân vì hoï thuyeát phaùp Töù dieäu ñeá, khoå, khoâng, voâ thöôøng. Nghe xong, oâng raát vui möøng, thaám nhuaàn Thaùnh

phaùp ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn, thí nhö taám vaûi traéng saïch nhuoäm maøu saéc vaäy. OÂng quyø xuoáng chaép tay hoûi Theá Toân: –Baïch Ñöùc Theá Toân, trong thaønh Xaù-veä, nhöõng ngöôøi nghe phaùp mau thaám nhuaàn nhö con coù nhieàu khoâng? Ñöùc Phaät baûo Tu-ñaït: –Ngöôøi nghe phaùp mau hieåu nhö oâng khoâng coù ngöôøi thöù hai. Trong thaønh Xaù-veä naøy, phaàn nhieàu ngöôøi taø kieán khoù thaám nhuaàn Thaùnh giaùo. OÂng Tu-ñaït baïch Phaät: –Cuùi mong Nhö Lai töø bi ñeán thaønh Xaù-veä, khieán cho chuùng sinh tröø taø quy chaùnh. Ñöùc Theá Toân noùi: –Ngöôøi xuaát gia coù khaùc keû theá tuïc, nôi ôû cuõng phaûi khaùc, nôi ñoù khoâng coù tinh xaù laøm sao ñeán ñoù ñöôïc. OÂng Tu-ñaït baïch Phaät: –Ñeä töû coù theå xaây döïng, xin ngaøi höùa khaû cho! Ñöùc Theá Toân laëng thinh. OÂng Tu-ñaït töø taï ra veà. Sau ñoù oâng lo vieäc cöôùi vôï cho con trai xong roài ñeán töø taï Phaät trôû veà nhaø. Nhaân ñoù oâng baïch Phaät: –Con veà ñeán nöôùc nhaø seõ xaây döïng tinh xaù, khoâng bieát moâ hình theá naøo, cuùi mong Nhö Lai cho moät vò ñeä töû sang ñeå chæ baøy caùch thöùc. Ñöùc Theá Toân suy nghó: “Trong thaønh Xaù-veä, caùc Baø-la-moân tin theo taø giaùo, sai ngöôøi khaùc chaéc khoâng theå laøm noåi, chæ coù Xaù-lôïi-phaát laø thuoäc doøng Baø-la-moân cuõng coù chuùt ít thoâng minh vaø coù caû thaàn tuùc, cho ñi aét coù leõ ñaéc löïc”, lieàn sai ngaøi Xaù-lôïi- phaát ñi cuøng oâng Tu-ñaït. OÂng Tu-ñaït hoûi ngaøi Xaù-lôïi-phaát: –Ñöùc Theá Toân ñi boä moät ngaøy ñöôïc maáy daëm? Ngaøi Xaù-lôïi-phaát noùi: –Moät ngaøy ñi ñöôïc nöûa do-tuaàn, cuõng baèng vua Chuyeån luaân thaùnh vöông vaäy. Luùc ñoù oâng Tu-ñaït beøn laøm theo doïc ñöôøng nhaø nghæ chaân, cöù hai möôi daëm laøm moät caùi, xuaát tieàn cuûa boá thí ngöôøi lo aên uoáng ñaày ñuû töø thaønh Vöông xaù ñeán nöôùc Xaù- veä. Veà ñeán nhaø cuøng Xaù-lôïi-phaát tìm nôi naøo ñaát roäng raõi baèng thaúng ñeå khôûi coâng xaây döïng tinh xaù. Ñi khaép nôi maø chöa thaáy coù maûnh ñaát naøo vöøa yù, chæ coù khu vöôøn cuûa thaùi töû Kyø-ñaø laø baèng phaúng roäng raõi, caây coái sum sueâ, töôi toát, khoâng gaàn cuõng khoâng xa thaønh, choã naøy coù theå ñöôïc. Khi aáy ngaøi Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi oâng Tu-ñaït: –Khu vöôøn naøy coù theå laøm tinh xaù ñöôïc. Vì sao? Neáu laøm tinh xaù quaù xa sôï raèng chö Taêng ñi khaát thöïc khoù khaên, coøn ôû quaù gaàn thaønh thò thì oàn aøo naùo nhieät, pheá boû söï haønh ñaïo. OÂng Tu-ñaït vui möøng ñeán gaëp thaùi töû thöa: –Toâi muoán laøm cho Nhö Lai moät tinh xaù, khu vöôøn thaùi töû raát toát, toâi muoán mua noù ñeå xaây döïng, thaùi töû ñoàng yù khoâng? Thaùi töû Kyø-ñaø cöôøi noùi: –Toâi coù thieáu thoán gì ñaâu, khu vöôøn naøy töôi toát, toâi duøng noù ñeå daïo chôi, tieâu dao yù chí. OÂng Tu-ñaït naøi næ ñeán ba laàn, thaùi töû tham tieác beøn taêng leân giaù gaáp boäi, noùi moät giaù raát ñaét ñeå khoâng theå mua ñöôïc, baûo oâng Tu-ñaït: –Neáu oâng ñem vaøng traûi khaép maët ñaát khoâng ñeå hôû choã naøo thì ta seõ baùn cho.

Tu-ñaït noùi: –Vaâng! Tuøy theo giaù cuûa thaùi töû. Thaùi töû Kyø-ñaø noùi: –Ta noùi ñuøa thoâi. OÂng Tu-ñaït noùi: –Ngaøi laøm thaùi töû khoâng neân noùi doái ñöôïc, voïng ngöõ doái gaït thì laøm sao noái ngoâi vua trò vì nhaân daân. OÂng lieàn muoán cuøng thaùi töû ñi kieän. Baáy giôø trôøi Thuû-ñaø-hoäi vì muoán laøm tinh xaù cho Phaät, oâng sôï raèng caùc quan ñaïi thaàn thieân leäch vì thaùi töû, lieàn hoùa laøm

moät ngöôøi noùi vôùi thaùi töû: –Luaän veà pheùp laøm thaùi töû, khoâng neân noùi doái, ñaõ quyeát ñònh giaù caû thì khoâng neân hoái haän. Thaùi töû beøn cho oâng Tu-ñaït mua vöôøn. OÂng Tu-ñaït vui möøng sai ngöôøi veà nhaø duøng voi chôû vaøng chæ trong taùm möôi khoaûnh ñaát, choác laùt ñaõ traûi vaøng khaép maët ñaát, chæ coøn thieáu chuùt ít ñaát troáng chöa laùt xong. OÂng Tu-ñaït suy nghó xem coi kho vaøng naøo ñeå loùt cho vöøa ñuû, khoâng bò nhieàu cuõng khoâng lo ít, ñeå sai ngöôøi ñi laáy cho ñaày ñuû. Thaùi töû Kyø-ñaø thaáy theá hoûi: –Ngaøi cheâ maéc quaù chaêng? Ñaùp: –Khoâng phaûi theá! Toâi ñang nghó coi vaøng trong kho naøo ñeå laáy cho vöøa ñuû. Thaùi töû Kyø-ñaø nghó: “Ñöùc Phaät chaéc laø Baäc Ñaïi Ñöùc neân oâng naøy môùi coi thöôøng vaøng baïc ñeán nhö theá.” Nghó xong, thaùi töû ngaên laïi noùi: –Thoâi chôù coù xuaát vaøng ra nöõa, coi nhö khu vöôøn naøy laø cuûa oâng, coøn caây coái thuoäc cuûa toâi, chuùng ta cuøng daâng cuùng cho Ñöùc Phaät ñeå xaây döïng tinh xaù. OÂng Tu-ñaït vui möøng nhaän lôøi, lieàn trôû veà nhaø chuaån bò khôûi coâng xaây döïng. Boïn Luïc sö nghe vieäc aáy ñeán taâu vôùi quoác vöông: –Taâu beä haï, tröôûng giaû Tu-ñaït ñaõ mua khu vöôøn cuûa thaùi töû Kyø-ñaø ñeå cho Sa-moân Cuø-ñaøm laøm tinh xaù roài. Haõy cho ñoà ñeä cuûa chuùng toâi thi taøi phaùp thuaät vôùi Sa-moân, ai thaéng thì ñöôïc xaây döïng, neáu khoâng laøm theá thì khoâng ñöôïc xaây döïng. Ñoà chuùng cuûa Cuø-ñaøm ôû thaønh Vöông xaù, ñoà chuùng cuûa toâi ôû taïi ñaây. Nhaø vua trieäu oâng Tu-ñaït vaøo cung hoûi: –Nay boïn Luïc sö noùi khanh mua khu vöôøn cuûa thaùi töû Kyø-ñaø, ñònh xaây tinh xaù cho Sa-moân Cuø-ñaøm. Vaäy ñeä töû cuûa Sa-moân cuøng ñeä töû hoï ñaáu phaùp thuaät vôùi nhau, neáu ai thaéng thì ñöôïc laäp tinh xaù, coøn nhö thua thì khoâng ñöôïc laøm. OÂng Tu-ñaït trôû veà nhaø buoàn raàu khoâng vui, maëc quaàn aùo baån raùch. Khi ñoù ngaøi Xaù-lôïi-phaát saùng sôùm maëc y caàm baùt ñeán nhaø oâng Tu-ñaït, thaáy oâng khoâng vui, lieàn hoûi: –Vì sao oâng khoâng vui? Tu-ñaït noùi: –Veà vieäc xaây döïng tinh xaù sôï e khoâng thaønh, cho neân toâi buoàn raàu. Ngaøi Xaù-lôïi- phaát hoûi: –Coù vieäc gì maø sôï khoâng thaønh? Ñaùp: –Nay coù nhoùm Luïc sö ñeán xin vua cho ñaáu pheùp, ai thaéng thì môùi cho laøm tinh xaù, neáu khoâng thaéng ñöôïc hoï thì khoâng cho xaây döïng. Nhoùm Luïc sö naøy xuaát gia ñaõ laâu, voán tinh thoâng phaùp thuaät cao cöôøng, khoâng ai coù theå bì kòp. Toâi nay khoâng bieát taøi ngheä

cuûa ngaøi coù ñòch noåi vôùi hoï hay khoâng? Ngaøi Xaù-lôïi-phaát noùi: –Cho duø nhoùm Luïc sö naøy nhieàu nhö tre truùc ñaày khaép coõi Dieâm-phuø-ñeà cuõng khoâng theå laøm ñoäng noåi sôïi loâng chaân cuûa toâi, muoán ñaáu thì ñaáu, haõy nhaän lôøi ñi. OÂng Tu-ñaït vui möøng, beøn maëc y phuïc môùi, taém goäi nöôùc hoa, roài ñi ñeán taâu vua: –Thaàn ñaõ hoûi ñeä töû cuûa Sa-moân, Luïc sö muoán ñaáu thì cöù tuøy yù choïn ngaøy thi ñaáu. Luùc ñoù quoác vöông baûo caùc Luïc sö: –Nay traãm nhaän lôøi cho pheùp caùc oâng cuøng vôùi ñeä töû cuûa Sa-moân ñaáu pheùp. Khi aáy boïn Luïc sö tuyeân boá cho nhaân daân khaép caû nöôùc hay bieát, baûy ngaøy nöõa ôû moät nôi roäng raõi ngoaøi thaønh cuøng vôùi Sa-moân ñaáu pheùp. Trong nöôùc Xaù-veä coù möôøi taùm öùc ngöôøi ñeán xem. Theo quoác phaùp thôøi baáy giôø ñaùnh troáng hoäi chuùng nhö ñaùnh troáng ñoàng thì taùm öùc ngöôøi

vaân taäp, nhö ñaùnh troáng baïc thì coù möôøi boán öùc ngöôøi vaân taäp, neáu ñaùnh troáng vaøng thì taát caû moïi ngöôøi vaân taäp. Ñaõ maõn baûy ngaøy, hoï ñeán moät nôi roäng raõi baèng thaúng ñaùnh troáng vaøng ñeå cho taát caû moïi ngöôøi tuï hoäi. Nhoùm ñeä töû cuûa Luïc sö coù ba öùc ngöôøi. Quoác vöông vaø nhoùm Luïc sö saép xeáp ngoài treân toøa cao. Baáy giôø oâng Tu-ñaït laøm caùi toøa cao cho ngaøi Xaù-lôïi-phaát. Luùc aáy ngaøi Xaù-lôïi-phaát ñang ngoài döôùi goác caây yeân laëng nhaäp ñònh, caùc caên yeân tònh, daïo chôi caùc thieàn ñònh, thoâng ñaït voâ ngaïi, thaàm nghó nhö vaày: “Ñaïi chuùng ôû hoäi naøy, taäp theo thoùi taø ñaõ laâu, ngaïo maïn töï cao, nhieàu nhö coû raùc, ta neân duøng ñöùc gì ñeå haøng phuïc hoï?” Suy nghó roài ñònh duøng hai ñöùc maø laäp theä noùi raèng: “Neáu toâi trong voâ soá kieáp töø hieáu ñoái vôùi cha meï, kính leã ñoái vôùi Hoøa thöôïng, Sa-moân, Baø-la-moân xin cho toâi môùi tôùi ñaïi hoäi thì taát caû moïi ngöôøi ñeàu ñöùng daäy laøm leã.” Luùc ñoù, Luïc sö thaáy moïi ngöôøi ñaõ vaân taäp, chæ coøn moät mình Xaù-lôïi- phaát chöa ñeán, beøn taâu vua: –Ñeä töû Cuø-ñaøm töï bieát khoâng coù pheùp thuaät, noùi doái neân khoâng ñeán ñaâu. Moïi ngöôøi ñaõ vaân taäp roài, e haén sôï neân khoâng ñeán. Vua baûo Tu-ñaït: –Ñeä töû cuûa Thaày khanh nhaän lôøi, giôø ñaáu ñaõ ñeán, xin haõy neân ñeán ñeå baøn luaän chöù. Luùc ñoù oâng Tu-ñaït ñi ñeán choã ngaøi Xaù-lôïi-phaát quyø baïch: –Baïch Ñaïi ñöùc, ñaïi chuùng ñaõ vaân taäp, xin ngaøi ñeán döï hoäi. Baáy giôø ngaøi Xaù-lôïi-phaát töø thieàn ñònh daäy, chænh y phuïc, vaét taám toïa cuï beân vai traùi, ñi boä ung dung ñónh ñaïc nhö moät Sö töû vöông, ñeán choã ñaïi chuùng. Luùc ñoù moïi ngöôøi troâng thaáy hình dung phaùp phuïc coù khaùc, cho ñeán caùc Luïc sö boãng nhieân ñöùng daäy, gioáng nhö laø gioù thoåi löôùt qua maët coû, baát giaùc hoï ñeàu laøm leã ñoái vôùi ngaøi. Baáy giôø ngaøi Xaù-lôïi-phaát leân toøa nôi oâng Tu-ñaït ñaõ baøy saün. Trong nhoùm Luïc sö coù moät ñeä töû teân Lao-ñoä-sai gioûi veà huyeãn thuaät, ra tröôùc ñaïi chuùng ñoïc chuù hoùa laøm moät caây ñaïi thoï to lôùn, taøng laù che maùt caû chuùng hoäi, caønh laù sum sueâ töôi toát, hoa quaû tróu caønh, moïi ngöôøi ñeàu reo hoø noùi: –Ñaây laø pheùp bieán hoùa cuûa Lao-ñoä-sai. Baáy giôø ngaøi Xaù-lôïi-phaát beøn duøng thaàn löïc laøm moät côn gioù xoaùy thoåi troác goác caây, ngaõ xuoáng maët ñaát naùt nhoû nhö vi traàn. Moïi ngöôøi ñeàu hoâ noùi: –Thaàn bieán cuûa Xaù-lôïi-phaát hôn roài. Lao-ñoä-sai ñoïc chuù hoùa ra moät caùi ao, boán beà ñeàu baèng baûy baùu, trong ao coù moïc caùc loaïi hoa. Moïi ngöôøi ñeàu khen: –Ñaáy laø do Lao-ñoä-sai laøm ra.

Baáy giôø ngaøi Xaù-lôïi-phaát hoùa laøm moät con voi traéng saùu ngaø, treân moãi ngaø coù baûy hoa sen, treân moãi hoa sen coù baûy ngoïc nöõ. Voi traéng töø töø ñi ñeán beân bôø ao huùt heát nöôùc trong ao. Moïi ngöôøi ñeàu noùi: –Ngaøi Xaù-lôïi-phaát thaéng roài, Lao-ñoä-sai khoâng baèng. Lao-ñoä-sai laïi hoùa ra moät ngoïn nuùi baèng baûy baùu trang nghieâm, coù suoái ao, caây coái, hoa quaû töôi toát. Moïi ngöôøi ñeàu hoâ noùi: –Ñaây laø do Lao-ñoä-sai laøm ra ñoù. Khi ñoù ngaøi Xaù-lôïi-phaát hoùa laøm Kim cang Löïc só duøng chuøy Kim cang ñöùng xa chæ thì quaû nuùi lieàn tan naùt khoâng coøn chuùt gì daáu veát. Moïi ngöôøi ñeàu hoâ to: –Ngaøi Xaù-lôïi-phaát thaéng roài, Lao-ñoä-sai khoâng baèng. Lao-ñoä-sai laïi hoùa ra

con roàng coù möôøi ñaàu ôû trong hö khoâng möa ra caùc thöù chaâu baùu, saám chôùp chaán ñoäng kinh sôï ñaïi chuùng. Moïi ngöôøi ñeàu noùi: –Ñaáy laø do Lao-ñoä-sai hoùa ra ñoù. Khi aáy ngaøi Xaù-lôïi-phaát hoùa laøm moät con Kim sí ñieåu vöông bay ñeán voà laáy baét laáy roàng xeù aên. Moïi ngöôøi ñeàu hoâ: –Ngaøi Xaù-lôïi-phaát thaéng roài, oâng Lao-ñoä-sai keùm hôn, khoâng baèng roài. Lao-ñoä-sai tieáp tuïc hoùa laøm moät con traâu, thaân theå cao lôùn maäp maïp maïnh khoûe, chaân to, moùng beùn nhoïn, quyø döôùi ñaát roáng lôùn roài chaïy thaúng tôùi tröôùc ngaøi Xaù-lôïi- phaát. Luùc ñoù ngaøi Xaù-lôïi-phaát hoùa laøm Sö töû vöông voà baét traâu xeù naùt ra aên. Moïi ngöôøi ñeàu reo hoø: –Xaù-lôïi-phaát thaéng roài, Lao-ñoä-sai khoâng baèng. Lao-ñoä-sai laïi tieáp tuïc hoùa laøm quyû Daï-xoa, thaân theå cao lôùn, treân ñaàu löûa chaùy, maét ñoû nhö maùu, boán nanh daøi beùn nhoïn, mieäng phun ra löûa, choàm nhaûy raát gheâ sôï. Khi ñoù ngaøi Xaù-lôïi-phaát hoùa thaân laøm Tyø-sa-moân vöông. Daï-xoa sôï haõi lieàn thoaùi chaïy bò boán beân löûa noåi daäy khoâng coù loái ñi, chæ coù choã beân Xaù-lôïi-phaát laø khoâng coù löûa chaùy. OÂng Lao-ñoä-sai lieàn khuaát phuïc naêm voùc saùt ñaát caàu thöông xoùt cöùu maïng, taâm hoå theïn khôûi leân thì löûa tieâu dieät heát. Moïi ngöôøi ñeàu hoâ to: –Ngaøi Xaù-lôïi-phaát ñaõ thaéng, Lao-ñoä-sai khoâng baèng. Baáy giôø ngaøi Xaù-lôïi-phaát thaân bay leân hö khoâng, hieän boán oai nghi, ñi ñöùng ngoài naèm, treân thaân phun ra nöôùc, döôùi thaân phun ra löûa, aån beân Ñoâng hieän beân Taây, hoaëc aån beân Taây hieän beân Ñoâng, aån beân Baéc hieän beân Nam, aån beân Nam hieän beân Baéc; hoaëc hieän thaân to lôùn, ñaày khaép trong hö khoâng roài laïi hieän laïi thaät nhoû. Hoaëc phaân thaân ra traêm ngaøn vaïn öùc thaân, roài hôïp laïi thaønh moät thaân, ñang ôû treân hö khoâng, boãng nhieân laïi hieän treân maët ñaát, ñi treân maët nöôùc nhö ñi treân ñaát, bieán hieän roài laïi thu nhieáp thaàn tuùc, ngoài laïi vò trí cuõ. Baáy giôø ñaïi chuùng döï hoäi thaáy thaàn löïc cuûa ngaøi Xaù-lôïi-phaát ñeàu raát vui möøng vaø ñem loøng kính phuïc. Khi ñoù ngaøi Xaù-lôïi-phaát thuyeát phaùp noùi veà nhaân duyeân phöôùc baùo ñôøi tröôùc. Nghe xong, coù ngöôøi ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A- na-haøm, A-la-haùn, ñoà chuùng cuûa Luïc sö coù ba öùc ngöôøi theo ngaøi Xaù-lôïi-phaát xuaát gia hoïc ñaïo. Hai beân thi thoá thaàn thoâng xong roài, boán chuùng beøn giaûi taùn ra veà. Baáy giôø tröôûng giaû Tu-ñaït cuøng ngaøi Xaù-lôïi-phaát ñi ño laïi ñaát vaø veõ sô ñoà tinh xaù. OÂng Tu-ñaït töï tay caàm moät ñaàu daây thöøng, coøn ngaøi Xaù-lôïi-phaát naém moät ñaàu, ño giaùp voøng khu tinh xaù. Khi aáy ngaøi Xaù-lôïi-phaát boãng nhieân mæm cöôøi. OÂng Tu-ñaït hoûi: –Vì sao Toân giaû cöôøi? Ñaùp: –OÂng vaø toâi baét ñaàu ño ñaát heát khu vöôøn naøy thì ôû treân trôøi Luïc duïc ñaõ laøm xong

moät cung ñieän. Ngaøi Xaù-lôïi-phaát lieàn cho oâng Tu-ñaït möôïn ñaïo nhaõn. OÂng thaáy coõi trôøi Luïc duïc, cung ñieän trang nghieâm, môùi hoûi ngaøi Xaù-lôïi-phaát: –Coõi trôøi Luïc duïc, nôi naøo laø vui nhaát? Ngaøi Xaù-lôïi-phaát noùi: –Trong ba taàng döôùi saéc duïc saâu daøy, coøn hai taàng trôøi treân tính kieâu maïn phoùng daät buoâng lung, taàng trôøi thöù tö ít duïc bieát ñuû, thöôøng coù Boà-taùt Nhaát sinh boå xöù ñeán sinh trong coõi ñaáy, thuyeát phaùp khoâng döùt. OÂng Tu-ñaït

noùi: –Toâi nguyeän sinh leân coõi trôøi thöù tö. Vöøa noùi xong thì caùc cung ñieän ñeàu bieán maát heát, chæ coøn coù coõi trôøi thöù tö, caùc cung ñieän laëng yeân khoâng bieán ñoäng. Roài laïi baét ñaàu caàm daây thöøng ño nöõa, khi aáy oâng troâng thaáy ngaøi Xaù-lôïi-phaát coù saéc hôi buoàn, lieàn hoûi: –Thöa Toân giaû, vì sao ngaøi coù saéc maët hôi buoàn? Ñaùp: –OÂng coù nhìn thaáy ñaøn kieán naøy khoâng? Ñaùp: –Thöa thaáy. Khi ñoù ngaøi Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi oâng Tu-ñaït: –OÂng ôû thôøi quaù khöù Phaät Tyø-baø-thi, cuõng ôû taïi khu ñaát naøy vì Ñöùc Phaät Tyø-baø-thi xaây döïng ngoâi tinh xaù maø ñaøn kieán naøy noù cuõng sinh ôû ñaây. Ñeán thôøi Phaät Thi-khí, oâng laøm tinh xaù cho Phaät aáy cuõng taïi khu ñaát naøy taïo laäp tinh xaù, maø ñaøn kieán naøy cuõng sinh soáng nôi ñaây. Cho ñeán thôøi Phaät Tyø-xaù-phuø, oâng vì Ñöùc Theá Toân aáy, ôû taïi khu ñaát naøy xaây döïng tinh xaù maø ñaøn kieán naøy cuõng coøn sinh saûn nôi ñaây. Ñeán ñôøi Phaät Caâu-löu-toân, oâng cuõng laøm tinh xaù ôû khu ñaát naøy cuùng Phaät thì ñaøn kieán naøy cuõng coøn sinh ra ôû ñaây. Ñeán thôøi Ñöùc Phaät Ca-na-haøm Maâu-ni, oâng cuõng laøm tinh xaù ôû khu ñaát naøy cuùng Phaät maø ñaøn kieán naøy cuõng coøn sinh ra ôû ñaây. Ñeán thôøi Phaät Ca-dieáp oâng cuõng laøm tinh xaù ngay khu ñaát naøy cuùng Phaät maø ñaøn kieán naøy cuõng coøn sinh ra ôû ñaây. Cho ñeán ngaøy ngay, chín möôi moát kieáp, noù coøn thoï moät thöù thaân kieán khoâng ñöôïc giaûi thoaùt, sinh töû laâu daøi nhö theá, duy coù phöôùc laøm thieát yeáu, khoâng theå khoâng gieo troàng. Khi aáy oâng Tu-ñaït nghe xong ñau buoàn thöông xoùt cho ñaøn kieán. Ño ñaát xong baét ñaàu xaây döïng tinh xaù, laøm rieâng moät gian baèng goã chieân-ñaøn cho Ñöùc Phaät, laøm phoøng oác cho chuùng Taêng baèng höông neâ, hai möôi khu coù moät ngaøn hai traêm gian phoøng. Laøm xong oâng muoán ñi thænh Phaät, nhöng roài laïi suy nghó: ‘Treân coù quoác vöông, neân taâu cho vua bieát, neáu khoâng taáu trình e raèng bò vua traùch”, lieàn ñi ñeán taâu vua: –Thöa beä haï, haï thaàn ñaõ vì Theá Toân xaây döïng moät ngoâi tinh xaù, cuùi mong ñaïi vöông cho söù ñi thænh Ñöùc Phaät. Khi aáy vua nghe xong lieàn cho söù giaû ñi ñeán thaønh Vöông xaù ñeå thænh Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng. Söù giaû sang Vöông xaù vaøo yeát kieán Ñöùc Phaät, thöa: –Baïch Theá Toân, coâng trình xaây döïng tinh xaù ñaõ hoaøn thaønh, nay kính thænh Theá Toân quang laâm Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân cuøng boán chuùng tröôùc sau vaây quanh phoùng ñaïi quang minh chaán ñoäng ñaïi ñòa, ñeán nöôùc Xaù-veä, ñi traûi qua caùc khaùch xaù ñeàu döøng nghæ, gaëp ngöôøi hoùa ñoä khoâng theå tính keå, daàn daàn ñeán beân thaønh Xaù-veä. Taát caû ñaïi chuùng caàm caùc duïng cuï cuùng döôøng, ngheânh ñoùn Ñöùc Theá Toân. Theá Toân ñeán nöôùc Xaù-veä, ñi ñeán moät

nôi roäng raõi, phoùng ñaïi quang minh, chieáu khaép Tam thieân ñaïi thieân theá giôùi, ngoùn chaân aán xuoáng ñaát, ñaát ñeàu chaán ñoäng, trong thaønh caùc kyõ nhaïc khoâng khaûy maø töï keâu, ngöôøi muø ñöôïc saùng maét, ngöôøi ñieác ñöôïc nghe roõ; ngöôøi caâm ñöôïc noùi naêng, keû coøng löng ñöôïc ngay thaúng, taát caû nhaân daân trai gaùi giaø treû lôùn nhoû thaáy ñieàm laønh nhö vaäy ñeàu raát vui möøng hôùn hôû, ñi ñeán choã Phaät, möôøi taùm öùc ngöôøi vaân taäp. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân vì hoï thuyeát Dieäu phaùp nhö thaày thuoác gioûi tuøy beänh cho

thuoác, nhöõng ngöôøi coù tuùc duyeân ñeàu ñöôïc lôïi ích, coù ngöôøi nghe xong ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la- haùn. Coù ngöôøi gieo troàng nhaân duyeân Bích-chi-phaät, coù ngöôøi phaùt taâm Voâ thöôïng Boà- ñeà. Moïi ngöôøi ñeàu raát vui möøng, vaâng theo lôøi Phaät daïy. Khi ñoù Ñöùc Phaät baûo ngaøi A-nan: –Khu vöôøn naøy do oâng Tu-ñaït mua, coøn caây traùi hoa quaû cuûa thaùi töû Kyø-ñaø, hai ngöôøi ñoàng taâm, cuøng laäp neân tinh xaù, vaäy neân laáy hieäu laø khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, ñeå löu truyeàn khaép nôi vaø ngöôøi ñôøi sau hieåu bieát. Baáy giôø A-nan vaø boán boä chuùng nghe Ñöùc Phaät noùi xong ñeàu ñaûnh leã phuïng haønh.

Phaåm 49: ÑAÏI QUANG MINH BAÉT ÑAÀU PHAÙT TAÂM VOÂ THÖÔÏNG Toâi nghe nhö theá naøy: Moät luùc noï Ñöùc Phaät ôû La-duyeät-kyø, taïi vöôøn truùc Ca-lan-ñaø. Khi aáy A-nan ñang ôû trong röøng caây tónh toïa tö duy, suy nghó veà vieäc nhö vaày: “Ñöùc Nhö Lai Chaùnh Giaùc caùc caên ñaày ñuû, coâng ñöùc trí tueä saùng suoát, thuø dieäu khoù löôøng. Tröôùc kia Theá Toân voán gieo troàng nhaân duyeân gì, phaùt taâm Ñaïi thöøa voâ thöôïng, tu taäp vieäc gì maø ñöôïc lôïi ích thuø thaéng nhö vaäy?” Nghó nhö vaäy xong, ngaøi lieàn töø thieàn ñònh ra, ñi ñeán choã Phaät, ñaàu maët saùt ñaát taùc leã, baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, nhö caùc Ñöùc Theá Toân ôû trong theá gian trôøi ngöôøi, toái toân toái dieäu, coâng ñöùc trí tueä saùng suoát, cao xa voøi voïi. Khoâng bieát tröôùc kia taïo nhaân duyeân gì maø phaùt taâm Ñaïi thöøa voâ thöôïng naøy? Ñöùc Phaät baûo: –Naøy A-nan, nay oâng muoán bieát, haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ Ta seõ vì oâng maø noùi raønh roõ. Ngaøi A-nan baïch Phaät: –Daï! Con xin laéng nghe! Ñöùc Phaät baûo: –Naøy A-nan, thôøi quaù khöù laâu xa, voâ löôïng voâ bieân khoâng theå nghó baøn kieáp a- taêng-kyø, ôû coõi Dieâm-phuø-ñeà naøy coù moät vò ñaïi quoác vöông teân laø Ma-ha Ba-la-baø-tu (Taàn dòch laø Ñaïi Quang Minh) thoáng laõnh naêm traêm nöôùc nhoû. Khi ñoù vua cuøng caùc quaàn thaàn ñi ra ngoaøi saên baén, vua cõõi con voi, taùnh tình hung döõ, noù chôû vua chaïy ñi döõ doäi, daàn daàn ñeán khu röøng caây, noù chaïy xoâng thaúng vaøo giöõa röøng. Ngöôøi quaûn töôïng keâu vua neân naém nhaùnh caây ñeå ñöôïc an toaøn. Vua nghe theo lôøi quaûn töôïng, naém ñöôïc nhaùnh caây maø ñöôïc an toaøn, coøn con voi chaïy ñi maát. Ñöùc vua noåi giaän quôû traùch ngöôøi quaûn töôïng, muoán ñem oâng ra gieát boû, traùch: –Do ngöôøi ñieàu voi khoâng hôïp cheá ñoä, neân môùi khieán hoâm nay laøm nguy haïi ñeán thaân ta.

Quaûn töôïng taâu vua: –Haï thaàn ñieàu khieån voi ñuùng nhö phaùp, nhöng hoâm nay con voi naøy vì duïc voïng meâ hoaëc, taâm duïc khoù ñieàu phuïc, chöù chaúng phaûi loãi ôû haï thaàn, xin beä haï khoan thöù! Sau ba ngaøy nöõa aét voi trôû veà, theo thaàn ñoaùn bieát, haõy ñôïi ba ngaøy, thaàn coù cheát cuõng khoâng aân haän. Ñuùng nhö kyø heïn ba ngaøy sau con voi töï trôû veà cung. Baáy giôø ngöôøi quaûn töôïng ñoát baûy vieân saét ñoû höïc, böùc baùch con voi phaûi nuoát, con voi khoâng daùm traùi nghòch, nuoát heát lieàn cheát. OÂng vua yù hieåu ra, cuøng caùc quaàn thaàn khen chöa töøng coù, laïi hoûi quaûn töôïng: –Nhö taâm duïc naøy ai coù theå ñieàu phuïc? Baáy giôø coù Thieân thaàn caûm ngoä quaûn töôïng khieán ñaùp lôøi vua: –Taâu beä haï, Ñöùc Phaät coù theå ñieàu phuïc vieäc ñoù. Vua nghe noùi theá,

beøn phaùt taâm noùi: –Gioáng nhö keo dính phaùp khoù ñieàu phuïc, chæ Phaät coù theå tröø. Vua lieàn töi theä nguyeän, nguyeän caàu laøm Phaät, tinh caàn traûi qua nhieàu kieáp chöa töøng ngöøng nghæ, cho ñeán ngaøy nay ñöôïc quaû baùo nhö theá aáy. Noùi ñeán ñaây, Ñöùc Phaät baûo: –Naøy A-nan, vò ñaïi quoác vöông thuoû ñoù chính laø tieàn thaân cuûa Ta. Baáy giôø ngöôøi trong chuùng hoäi nghe Ñöùc Phaät noùi veà tieàn kieáp ñeàu phaùt taâm Voâ thöôïng chaùnh chaân, vui möøng khoâng gì baèng, ñaûnh leã phuïng haønh.

Phaåm 50: LAËC-NA-XAØ-DA Toâi nghe nhö theá naøy: Moät luùc noï Ñöùc Phaät ôû nöôùc Ca-tyø-la-veä, taïi Taêng-giaø-lam Ni-caâu-lö-ñaø. Baáy giôø doøng hoï Thích troâng thaáy Theá Toân quang minh thaàn bieán, hieån döông dieäu phaùp raát laø ñaëc bieät, ñöôøng ñöôøng chính chính khoâng ai coù theå bì kòp. Hoï laïi khen ngôïi nhoùm oâng Kieàu-traàn-nhö ñôøi tröôùc coù duyeân phöôùc gì maø Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi gioùng phaùp coå laàn ñaàu tieân, hoï ñöôïc nghe tröôùc nhaát; cam loä vöøa rôi xuoáng thì hoï ñöôïc thaám nhuaàn aân traïch, xa lìa caáu ueá ñaït ñöôïc taâm theå huyeàn yeáu; trong thaønh ñeán thoân aáp, ñoàng khen ngôïi voâ löôïng. Baáy giôø chö Tyø-kheo nghe vieäc nhö theá roài ñi ñeán choã Phaät cuùi ñaàu ñaûnh leã baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, nay nhaân daân trong nöôùc naøy cuøng tuï taäp, khaùc mieäng ñoàng lôøi khen ngôïi Theá Toân vaø khen nhoùm oâng Kieàu-traàn-nhö ñôøi tröôùc coù phuùc duyeân gì maø ñöôïc ñoä rieâng tröôùc. Ñöùc Phaät baûo caùc vò Tyø-kheo: –Chaúng nhöõng ñôøi naøy naêm ngöôøi naøy ñöôïc rieâng ñoä tröôùc, ôû kieáp laâu xa veà tröôùc Ta cuõng töøng cöùu giuùp nhöõng ngöôøi naøy, duøng thaân laøm thuyeàn cöùu hoï ra khoûi cheát ñaém, an toaøn maïng soáng ñeàu ñöôïc an oån ñeán bôø beân kia. Nay Ta thaønh Phaät, cuõng tröôùc tieân teá ñoä boïn hoï. Baáy giôø chö Tyø-kheo lieàn baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, tröôùc kia Ngaøi cöùu teá hoï nhö theá naøo khieán hoï ñöôïc an oån, cuùi mong Theá Toân haõy vì chuùng con maø noùi laïi, ñeå chuùng con ñöôïc bieát? Ñöùc Phaät baûo caùc vò Tyø-kheo: –Neáu muoán thích nghe Ta seõ vì caùc oâng maø noùi.

Ñaùp: –Daï vaâng! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Vaøo thôøi quaù khöù laâu xa, ôû chaâu Dieâm-phuø-ñeà naøy coù moät nöôùc teân Ba-la-naïi, quoác vöông nöôùc ñoù teân Phaïm-ma-ñaït. Luùc aáy, trong nöôùc coù moät nhaø buoân teân Laëc-na-xaø-da, moät hoâm oâng ñi ra ngoaøi thaønh daïo chôi, ñeán khu röøng caây thì gaëp moät ngöôøi ñang ngoài khoùc loùc thaûm thieát, ngöôøi naøy ñònh duøng daây thoøng loïng treo coå töï töû. OÂng beøn ñi ñeán tröôùc ngöôøi aáy hoûi: –Anh laøm gì vaäy? Thaân ngöôøi khoù ñöôïc, coøn maïng soáng laïi nguy aùch suy bieán voâ soá. OÂng duøng caùc thöù ví duï khieán cho ngöôøi ñoù côûi daây ra. Ngöôøi ñoù noùi: –Toâi baïc phöôùc, ngheøo khoå quaù, thieáu nôï choàng chaát, heát phöông keá soáng. Chuû nôï tranh nhau ñeán ñoøi, ngaøy ñeâm thuùc giuïc, taâm buoàn raàu khoâng yeân, trôøi ñaát tuy roäng nhöng khoâng coù choã dung thaân. Nay muoán töï vaän ñeå traùnh khoûi caùi khoå naøy. Baáy giôø nhaø buoân lieàn noùi: –Anh haõy côûi daây ra, thieáu nôï bao nhieâu, toâi seõ thay anh traû heát. Laëc-na-xaø-da noùi nhö theá roài ngöôøi ñoù môùi chòu thoâi, vui möøng vaø caûm aân khoâng cuøng, roài ñi theo nhaø buoân vaøo trong chôï tuyeân boá cho moïi ngöôøi nghe raèng laø seõ traû nôï

heát. Khi aáy caùc chuû nôï tranh nhau tuï taäp ñeán ñoøi nôï, ngöôøi ñeán ñoâng voâ haïn, cuûa caûi saép heát, maø ngöôøi ta vaãn coøn ñeán ñoøi, nôï traû maõi khoâng heát, cho ñeán vôï con phaûi ñi aên xin, thaân thuoäc baø con ñeàu gheùt traùch: “Ñaây laø moät ngöôøi choàng ñieân, töï phaù gia nghieäp.” Luùc ñoù coù caùc thöông gia khuyeân ruû cuøng ñi bieån buoân baùn, oâng lieàn noùi: –Theo phaùp nhaø buoân, muoán ñi thì phaûi laøm thuyeàn toát, nay toâi ngheøo khoán, khoâng coøn cuûa caûi gì, laøm sao maø ñi ñöôïc? Moïi ngöôøi noùi: –Chuùng toâi caû thaûy naêm traêm ngöôøi, vui loøng boû ra tieàn ñeå laøm thuyeàn môùi. Nghe vaäy oâng beøn nhaän lôøi. Moïi ngöôøi hôïp laïi ñöôïc moät soá tieàn lôùn. Khi aáy thöông gia Laëc-na-xaø-da duøng ba ngaøn löôïng vaøng, moät ngaøn löôïng ñeå laøm thuyeàn, moät ngaøn löôïng mua löông thöïc, coøn moät ngaøn löôïng ñem theo ñeå tieän khi duøng ñeán, coøn dö ra ñem cho vôï con sinh soáng. Hoï beøn ñeán bôø bieån, laøm moät chieác thuyeàn to, coù baûy lôùp vaùn, laøm thuyeàn xong xuoâi ñaåy thuyeàn xuoáng nöôùc, duøng baûy sôïi daây lôùn buoäc neo treân bôø, duøng chieác linh vaøng phaùt leänh cho taát caû moïi ngöôøi: –Ai muoán ñi bieån tìm cuûa baùu quyù laï, ñöôïc nhieàu vaät duïng xaøi hoaøi khoâng heát, nay coù theå tuï taäp cuøng ñi ñeán choã coù cuûa baùu. Ai khoâng quyeán luyeán cha meï, vôï con vaø thaân maïng thì coù theå ñi. Taïi vì sao? Vì ñi ra bieån coù raát nhieàu naïn nguy hieåm, naøo laø soùng to gioù lôùn, caù to, aùc quyû, caùc thöù nhö theá trình baøy khoâng theå heát. Noùi xong oâng lieàn caét ñöùt moät sôïi daây, haèng ngaøy ñeàu laøm nhö vaäy, ñeán ngaøy thöù baûy caét ñöùt sôïi daây cuoái cuøng, thuyeàn tröông buoàm löôùt gioù ra khôi. Ñi ñöôïc giöõa ñöôøng boãng gaëp moät traän gioù to ñaäp naùt con thuyeàn, moïi ngöôøi hoâ cöùu naïn, khoâng choã nöông töïa, hy voïng naém ñöôïc taám vaùn noåi ñeå töï ñoä, coù ngöôøi rôi xuoáng nöôùc cheát chìm, trong ñoù coù naêm ngöôøi cuøng thöa vôùi thöông gia Laëc-na-xaø-da: –Chuùng toâi theo oâng ñeán ñaây nay saép bò cheát chìm, nguy hieåm ñeán nôi, mong oâng cöùu giuùp. Ngöôøi thöông buoân noùi: –Toâi nghe noùi bieån caû khoâng bao giôø chöùa töû thi, baây giôø caùc oâng naém laáy toâi, vì

caùc oâng toâi seõ töï saùt ñeå cöùu nguy vaäy. Nguyeän ñem vieäc cöùu giuùp naøy ñeå caàu laøm Phaät. Sau khi thaønh Phaät, seõ duøng thuyeàn Voâ thöôïng chaùnh phaùp ñoä caùc oâng qua khoûi bieån khoå sinh töû. Noùi xong oâng duøng dao töï saùt. Sau khi ñoaïn maïng thì Haûi thaàn noåi gioù thoåi giaït vaøo bôø, ñeàu ñöôïc an oån. Noùi ñeán ñaây Ñöùc Phaät baûo caùc vò Tyø-kheo: –Caùc oâng neân bieát, Laëc-na-xaø-da thuôû ñoù chính laø tieàn thaân cuûa Ta. Naêm ngöôøi baùm xaùc cheát ñöôïc vaøo bôø laø boïn oâng Caâu-laân. ÔÛ ñôøi tröôùc Ta cöùu giuùp hoï vöôït khoûi sinh töû, nay ñöôïc thaønh Phaät, khieán hoï naêm ngöôøi ñöôïc nghe Chaùnh phaùp voâ laäu ñaàu tieân, xa lìa doøng keát söû laâu daøi nôi bieån lôùn. Baáy giôø caùc Tyø-kheo ñeàu cuøng khen ngôïi Ñöùc Nhö Lai ñaïi bi thaâm dieäu khoù löôøng ai naáy ñeàu gaéng söùc tieán tu, nghe Ñöùc Phaät noùi ñeàu vui veû phuïng haønh.

Phaåm 51: CA-TYØ-LEÂ TRAÊM ÑAÀU Toâi nghe nhö theá naøy: Moät thuôû noï Ñöùc Phaät ôû trong khu vöôøn Truùc, taïi nöôùc Ma-kieät-ñaø. Khi aáy Ñöùc Theá Toân cuøng caùc Tyø-kheo ñi höôùng veà nöôùc Tyø-xaù-ly ñeán bôø soâng Leâ-vieät. Luùc

ñoù beân bôø soâng coù naêm traêm ngöôøi chaên traâu vaø naêm traêm ngöôøi baét caù, nhöõng ngöôøi baét caù naøy hoï duøng ba thöù löôùi, lôùn nhoû khoâng ñoàng, thöù löôùi nhoû coù hai traêm ngöôøi keùo, thöù löôùi vöøa coù ba traêm ngöôøi keùo, thöù löôùi lôùn coù naêm traêm ngöôøi keùo. Khi aáy Ñöùc Nhö Lai vaø caùc Tyø-kheo ôû caùch bôø soâng khoâng xa maáy ñang ngoài nghæ ngôi, troâng thaáy nhöõng ngöôøi ñaùnh caù löôùi ñöôïc moät con caù lôùn naêm traêm ngöôøi keùo maø keùo khoâng noåi. Hoï laïi keâu naêm traêm ngöôøi chaên traâu, hôïp laïi laø moät ngaøn ngöôøi ra heát söùc keùo leân ñöôïc moät con caù thaät lôùn coù moät traêm ñaàu, naøo laø ñaàu löøa, ngöïa, laïc ñaø, coïp, soùi, heo, choù, khæ, hoà ly vaø ñuû caùc loaïi nhö vaäy. Moïi ngöôøi xem thaáy raát kyø quaùi hoï tranh nhau ñeán xem. Luùc ñoù Ñöùc Theá Toân baûo ngaøi A-nan: –ÔÛ ñaèng kia coù vieäc gì maø moïi ngöôøi ñeàu tuï taäp vaäy? OÂng haõy ñi ñeán ñoù xem thöû. A-nan vaâng lôøi lieàn ñi ñeán ñoù troâng thaáy moät con caù thaät lôùn treân mình coù caû thaûy moät traêm ñaàu, trôû veà baïch laïi vôùi Theá Toân nhö ñaõ troâng thaáy. Ñöùc Theá Toân luùc ñoù cuøng caùc Tyø-kheo ñi ñeán choã con caù, hoûi noù: –Ngöôi coù phaûi laø Ca-tyø-leâ khoâng? Con caù ñaùp: –Daï phaûi! Ñöùc Theá Toân tròng troïng hoûi ba caâu: –Ngöôøi laø Ca-tyø-leâ chaêng? Ñaùp: –Ñuùng vaäy! Laïi hoûi: –Kieáp sau bieát veà ñaâu khoâng? Ñaùp: –Ñoïa trong ñòa nguïc A-tyø. Baáy giôø ngaøi A-nan cuøng ñaïi chuùng khoâng bieát duyeân kieáp con caù nhö theá naøo, baïch Theá Toân:

–Baïch Ñöùc Theá Toân, taïi sao Ngaøi goïi con caù traêm ñaàu naøy laø Ca-tyø-leâ? Cuùi mong Theá Toân thöông xoùt, chæ baøy cho chuùng con ñöôïc roõ. Ñöùc Phaät baûo: –Naøy A-nan, haõy laéng nghe. Ta seõ vì oâng maø noùi roõ. Tröôùc ñaây, vaøo thôøi Ñöùc Phaät Ca-dieáp coù moät vò Baø-la-moân sinh ñöôïc moät caäu con trai ñaët teân laø Ca-tyø-leâ (Taàn dòch laø Hoaøng Ñaàu). Caäu naøy thoâng minh taøi trí, ñoái vôùi caùc haøng ña vaên thôøi ñoù thì caäu ta gioûi nhaát chæ coù keùm hôn caùc haøng Sa-moân. Khi cha caäu saép cheát, oâng aân caàn daën doø anh ta: –Con neân caån thaän chôù cuøng caùc vò Sa-moân ñeä töû cuûa Phaät Ca-dieáp tranh luaän ñaïo lyù. Taïi vì sao? Vì caùc Sa-moân trí tueä saâu xa, chaéc chaén con khoâng baèng hoï. Sau khi ngöôøi cha cheát, meï anh ta hoûi: –Con voán laø ngöôøi cao minh, coù ngöôøi naøo hôn con khoâng? Ñaùp: –Coù caùc Sa-moân hôn con. Ngöôøi meï laïi hoûi: –Taïi sao hôn? Hôn con nhö theá naøo? Ñaùp: –Vì con coù choã naøo nghi ngôø ñeàu phaûi ñeán hoûi caùc Sa-moân, hoï dieãn thuyeát roõ raøng khieán ngöôøi ta raát deã hieåu, ngöôïc laïi neáu caùc vò hoûi con thì con khoâng theå giaûi ñaùp. Vì theá cho neân con töï bieát khoâng baèng hoï. Ngöôøi meï laïi noùi: –Taïi sao con khoâng ñi hoïc hoûi phöông phaùp aáy? Ñaùp: –Muoán hoïc phöông phaùp aáy phaûi laøm Sa-moân. Con laø baïch y theá tuïc laøm sao hoïc ñöôïc? Ngöôøi meï laïi noùi: –Con giaû laøm Sa-moân, hoïc haønh thoâng ñaït roài thì trôû veà nhaø. Nghe lôøi baø meï daïy, caäu ta giaû laøm moät Sa-moân, traûi qua moät thôøi gian thì thoâng suoát Tam taïng, thaáu roõ nghóa lyù. Ngöôøi meï ñeán hoûi: –Nay con hoïc gioûi hôn caùc vò Sa-moân chöa? Ñaùp: –Veà hoïc vaán con hôn nhöng veà toïa thieàn con khoâng baèng. Ngöôøi meï noùi: –Taïi sao con bieát keùm hôn hoï? Ñaùp: –Vì con hoûi, hoï ñeàu coù theå phaân bieät raønh roõ, hoï hoûi laïi con, con khoâng theå bieát. Vì theá

con bieát laø chöa baèng hoï ñöôïc. Ngöôøi meï laïi baûo: –Töø nay trôû ñi neáu con cuøng hoï ñaøm luaän, neáu nhö bò thua thì con haõy maéng chöûi hoï, só nhuïc hoï. Ca-tyø-leâ noùi: –Vò Sa-moân xuaát gia, khoâng coù toäi gì caû, taïi sao phaûi maéng hoï? Ñaùp: –Chæ coù maéng chöûi thì con seõ ñöôïc thaéng. Baáy giôø Ca-tyø-leâ khoâng nôõ traùi lôøi ngöôøi meï, neân sau naøy khi tranh luaän bò beû gaõy lyù thì Ca-tyø-leâ lieàn chöûi maéng:

–Caùc oâng laø ngöôøi ngu si, khoâng bieát gì caû, caùc oâng laø loaøi suùc sinh ñaâu coù bieát gì. Roài caäu duøng caùc loaøi thuù ñeå ví duï maø chöûi caùc Sa-moân, chöûi nhö vaäy voâ soá. Do duyeân ñoù nay thoï quaû baùo mang thaân caù maø coù caû traêm ñaàu thuù. Ngaøi A-nan hoûi Ñöùc Phaät: –Ñeán bao giôø Ca-tyø-leâ môùi thoaùt khoûi thaân caù, thöa Theá Toân? Ñöùc Phaät baûo: –Naøy A-nan, trong hieàn kieáp naøy, moät ngaøn vò Phaät ra ñôøi, vò aáy cuõng chöa thoaùt khoûi thaân caù. Khi ñoù A-nan vaø caû ñaïi chuùng nghe Ñöùc Phaät noùi ñeàu ruøng mình kinh haõi, ñau buoàn thöông xoùt ñoàng thanh noùi: –Nghieäp thaân, khaåu, yù khoâng theå khoâng caån thaän. Luùc ñoù nhöõng ngöôøi baét caù vaø nhöõng ngöôøi chaên traâu cuøng chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät caàu xin xuaát gia tònh tu phaïm haïnh. Ñöùc Phaät lieàn höùa nhaän noùi: –Thieän lai Tyø-kheo! Raâu toùc cuûa hoï töï ruïng, y phuïc maëc treân mình, trôû thaønh Sa-moân. Luùc ñoù Ñöùc Theá Toân thuyeát caùc Dieäu phaùp, hoï döùt laäu, saïch keát söû chöùng quaû A-la-haùn. Ñöùc Phaät laïi vì chuùng hoäi roäng noùi caùc phaùp; phaân bieät veà Töù dieäu ñeá: Khoå, taäp, dieät, ñaïo. Coù ngöôøi nghe xong ñaéc ñöôïc Sô quaû ñeán Töù quaû, coù ngöôøi phaùt taâm höôùng veà ñaïo Voâ thöôïng, soá aáy raát nhieàu. Baáy giôø boán chuùng nghe Ñöùc Phaät noùi roài vui veû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.